

В овощната градина през август

Автор(и): проф. Мария Боровинова

Дата: 15.08.2020 Брой: 8/2020

Средната месечна температура за по-голяма част от страната през август е между 23-27°C. Валежите през този месец са краткотрайни и много често оскъдни.

Растежът на летораслите през август е завършил, плодовете на есенните сортове ябълки, круши и праскови наедряват интензивно. През този месец протича процесът на диференциране на плодните пъпки. Заедно с тези процеси се осъществява и запасяването на овощните дървета с резервни хранителни вещества.

Грижите за опазване на плодната реколта и дърветата от вредители продължават.

В календара за юли прероръчихме в **ябълкови градини**, където не е допусната зараза от струпяване пръскания срещу тази болест да не се провеждат. Тази препоръка е валидна и за август. При наличие на зараза по листата и плодовете и при чести превалявания, и през август опасността от късни заразявания продължава и може да доведе до увеличаване степента на нападение на плодовете, което налага да се пръска.

При ябълковите сортове, които са чувствителни на брашнеста мана, контролът срещу тази болест също продължава. За едновременно борба срещу двете болести най-добре е да се използват фунгициди, които са ефикасни и срещу двата патогена като Ембрения – 150мл/дка, Куимера - 20г/дка, Кумулус ДФ – 600-900г/дка, Луна кеър – 300г/дка, Скор 250ЕК – 15-20мл/дка, Сулграм – 750г/дка, Тиовит джет 80ВГ – 600г/дка, Флинт Макс 75ВГ – 0,02%, Хелиосуфр С – 150-500мл/дка, Шавит Ф 72ВДГ – 0, 2%. При високи температури да не се пръска със сяра-съдържащи фунгициди, които може да причинят пригори при някои сортове.

При ябълкови сортове, които са устойчиви или много слабо чувствителни на брашнеста мана, за самостоятелна борба срещу струпясването може да се използва и един от фунгицидите: Делан 700ВП - 50г/дка, Делан ПРО - 250 мл/дка, Децибел Макс - 30г/дка, Дитан ДГ - 200г/дка, Дитан М45 - 200г/дка, Дифкор 250ЕК - 15мл/дка, Индар 5ЕВ – 100мл/дка, Карамат – 200мл/дка, Луна експирианс – 20 – 75мл/дка, Луна кеър – 300г/дка, Пасуърд 25ВГ – 50г/дка, Полирам ДФ – 0,2%, Санкоцеб 80ВП – 200г/дка, Силит 40СК – 160мл/дка, Силит 544СК – 125мл/дка, Скаб 80ВГ капетан – 188г/дка, Сугоби – 20г/дка, Фабан – 120мл/дка, Фолпан 80ВДГ – 0,15%, Фонтелис СК – 75мл/дка, Хорус 50ВГ – 30 – 50г/дка, Шардиф 25ЕК – 20мл/дка, Дифензон 25ЕК – 20мл/дка, Дишом 25ЕК – 20мл/дка.

За предотвратяване появата на устойчивост/резистентност/ на гъбата, причиняваща струпясването/*Venturia inaequalis*/, най – добре е за борба срещу нея да се редуват фунгициди с различен механизъм на действие върху патогена или да се използват фунгицидни смеси. Например, фунгицидите с активно вещество дифенконазол/Скор 250ЕК, Дифкор 250ЕК, Шардиф 25ЕК, Дишом 25ЕК/ трябва да се редуват с фунгициди на база крезоксин метил/Сугоби/ или ципродинил/Хорус 50ВГ/, както и с фунгициди на база додин/силит 40СК/ или каптан/ Скаб/.

Сортовете, устойчиви на струпясване – Прима, КООП-10, Фролина, Либърти, Джонафрий, Джонатан, Пионер, Макфрий, Пилот, Топаз, Новамак, Сава, Рубинола др., се пръскат само срещу брашнеста мана и при тях може да се използва и един от фунгицидите: Байфидан 250ЕК – 15мл/дка, Белис – 80г/дка, Ембрения – 150мл/дка, Козавет ДФ – 750г/дка, Куимера – 20г/дка, Кумулус ДФ – 600-900г/дка, Луна кеър – 300г/дка, Систан 20ЕВ – 28-42мл/дка, Систан екозом ЕВ – 60-185мл/дка, Скор 250ЕК – 15-20мл/дка, Солфо 80ВГ – 750г/дка, Сулграм – 750г/дка, Тиовит джет 80ВГ – 600г/дка, Топаз 100ЕК – 25-50мл/дка, Топсин М 70ВДГ – 0,12%, Флинт Макс 75ВГ – 0,02%, ХелиосуфрС – 150-500мл/дка, Шавит Ф 72ВДГ – 0, 2%.

През август се пръска и срещу горчивите ядки /петна/ по ябълката. Повредите от тази неинфекциозна болест по плодовете се наблюдават през периода на узряването им, а по-късно и по време на съхранението. Засегнатите плодове са осеяни с многобройни тъмни хлътнали петна, които най-често са концентрирани в долната част на плода. По-късно петната стават по-силно оцветени, като при червено обагрените плодове те придобиват тъмночервен цвят, а при жълто- и зелено оцветените стават светлозелени до зелени. Понякога зсегнатите плодове нямат външни симптоми и не се различават от здравите, но при разрязване се виждат кафяви ядки, разпръснати измежду здравото плодово месо. Горчивите ядки представляват тъмнокафява гъбеста тъкан с горчив вкус. За предотвратяване на това заболяване се пръска два-три пъти с CaCl_2 - 0,6 %. Първото пръскане се провежда около един месец преди беритбата, а следващите в интервал от 10-12 дни. Препоръчва се и листният тор Вуксал калций – 300-600 мл/дка. С него се провеждат минимум 6 пръскания, като първото се извършва след оформянето на завръзките, а следващите - в интервал от 12-15 дни. Необходимо е да се избягва воден стрес на дърветата, беритбата да се провежда в най-благоприятните срокове за всеки сорт.

През първата половина на месец август се провежда първото пръскане срещу второто поколение на ябълковия плодов червей. След 10–12 дни се извършва и второто, което е насочено и срещу калифорнийската щитоносна въшка. За борба срещу ябълковия плодов червей в списъка на

одобрените инсектициди са включени: Авант 150ЕК - 33,3 мл/дка, Афърм 095С - 300 г/дка плюс 0,02% прилепител Брейктру, Афикар 100ЕК -30мл/дка, Афърм опти - 200 г/дка, Волиам тарго 063 СК - 75мл/дка, Делегат 250ВГ- 30г/дка, Дека ЕК - 30мл/дка, Дукат 25ЕК – 30мл/дка, Ефциметрин 10ЕК – 30мл/дка, Имидан 50ВП – 150г/дка, Калипсо 480СК – 20-25мл/дка, Короген 20СК – 16-30мл/дка, Метеор – 0,06%, Протеус О – ТЕК – 0,05-0,06%, Синеис 480СК – 30-43,7 мл/дка, Суми алфа 5ЕК – 0,02%, Харпун – 100мл/дка, Циклон 10ЕК – 30мл/дка. От посочените инсектициди Афърм 095С - 300 г/дка плюс 0,02% прилепител Брейктру, Афикар 100ЕК -30мл/дка, Афърм опти - 200 г/дка, Волиам тарго 063 СК - 75мл/дка, Делегат 250ВГ- 30г/дка, Дукат 25ЕК – 30мл/дка, Ефциметрин 10ЕК – 30мл/дка, Калипсо 480СК – 20-25мл/дка, Короген 20Ск – 16-30мл/дка, Синеис 480СК – 30-43,7 мл/дка, Суми алфа 5ЕК – 0,02%, Циклон 10ЕК – 30мл/дка са ефикасни и срещу миниращите молци.

За борба срещу калифорнийската щитоносна въшка са регистрирани инсектицидите: Браи - 28-50мл/дка, 0,03%, Дека ЕК – 50-75мл/дка, Дурсбан 4ЕК – 150-187 мл/дка, Клоузър 120СК – 40мл/дка, Метеор -90мл/дка, Мулиган – 30-50мл/дка, Проксимо – 28 - 70мл/дка, Харпун – 30мл/дка.

Ябълковите сортове, които зреят през август и реколтата от тях се прибира през втората половина на този месец, се пръскат еднократно срещу второто поколение на ябълковия плодов червей с инсектициди с къс карантинен срок.

Инсектицидите за борба срещу ябълковия червей и калифорнийската щитоносна въшка се добавят към посочените фунгициди за едновременно борба срещу вредителите по ябълката през този период.

При **крушата**, както при ябълката, където не е допусната зараза от струпясване, пръскания срещу тази болест през август не се провеждат. В крушови градини, където е допусната зараза, третиранията срещу струпясването трябва да продължат. За борба срещу тази болест се използва един от фунгицидите, които са изброени срещу струпясването по ябълката. Срещу обикновената крушова листна бълха към фунгицидния разтвор се добавя един от следните инсектициди: Бермектин – 37,5 – 120мл/дка, Вазтак нов 100ЕК – 20мл/дка, Валмек – 37,5 – 120мл/дка, Дека ЕК – 75мл/дка, Делегат 250ВГ – 30г/дка, Лаота – 37,5-120мл/дка, Метеор – 90мл/дка, Мовенто 100СК – 0,12 - 0,15%, Натуралис -100-200мл/дка, Синеис 480СК – 30-43,7мл/дка, Суми алфа – 0,03%, Харпун – 100мл/дка. От изброените инсектициди Дека ЕК – 75мл/дка, Делегат 250ВГ – 30г/дка, Метеор – 90мл/дка, Синеис 480СК – 30-43,7мл/дка, Суми алфа – 0,03%, Харпун – 100мл/дка са одобрени за ябълков плодов червей и могат успешно да се използват за едновременно борба срещу крушовата листна бълха и плодните червеи при крушата.

Фунгицидните пръсканията при **дюлите** са срещу кафяво гниене и кафяви листни петна, срещу които се използва един от фунгицидите: Карамат 2,5 ЕВ – 200мл/дка, Скаб 80ВГ капетан – 188г/дка, Хорус 50ВГ – 45-50г/дка. За борба срещу плодните червеи към фунгицидния разтвор се добавя един от инсектицидите изброени за борба с ябълковия плодов червей.

При **черешите и вишните** след прибиране на реколтата се провежда едно третиране срещу цилиндропориозата с: Карамат 2,5ЕВ – 300мл/дка, Сигнум - 30г/дка, Скор 250ЕК – 30мл/дка, Силит 40 СК – 150мл/дка, Силит 544СК – 125мл/дка, Делан 700ВГ-0,05% и Флинт макс 75 ВГ- 30г/дка. Това пръскане се извършва само в градини, където е допусната зараза и метеорологичните условия/ температура и влага/ през август са благоприятни за развитие на болестта.

Непосредствено след беритбата при установяване на повреди от бактериен рак /пригор/, причинен от бактерията *Pseudomonas syringae*, при черешите и вишните се прави резитба за отстраняване на заразените клони и клонки. Този период е най-подходящ за санитарната резитба, защото дърветата

са в активна вегетация и защитните сили на растенията са по-големи, а бактерията е със слаба активност и през този месец не причинява нови заразявания. След резитбата раните се замазват с блажна боя.

За намаляване зимуващия запас от кафяво гниене и черешова муха е необходимо обирание на всички плодове и събиране и унищожаване на мумифицираните.

В младите неплододаващи черешови и вишневи градини при размножаване на черната черешова листна въшка и вишневата листна оса се налага да се проведе пръскане с Калипсо 480СК – 0,02%.

При **сливата** през август се води борба срещу късното кафяво гниене, ръждата, ларвите на сливовата щитоносна въшка и второто поколение на сливения плодов червей. Срещу кафявото гниене се пръска с един от фунгицидите: Дифкор 250ЕК – 20мл/дка, Индар 5ЕВ – 150мл/дка, Каптан 80ВГ – 150-180г/дка, Карамат 2,5ЕВ – 300мл/дка, Луна експираанс – 50мл/дка, Пасуърд 25ВГ – 50г/дка, Сигнум – 30г/дка, Систан 20ЕВ – 12,5 – 30 мл/дка, Хорус 50ВГ – 0,045%. От изброените фунгициди Сигнум е ефикасен и срещу ръждата. За едновременно борба срещу ръждата и червените листни петна по сливата са одобрени Индар 5ЕВ – 150мл/дка и Карамат 2,5ЕВ – 300мл/дка. Ефикасни инсектициди срещу сливения плодов червей са: Делегат 250ВГ – 100 -120мл/дка и Кораген 20СК – 16-30мл/дка. За борба срещу обикновената сливова щитоносна въшка се препоръчват: Мовенто 100СК – 0,075-0,1% или Проксимо – 28-70мл/дка. Ранозреещите сливови сортове се пръскат с фунгициди и инсектициди с кратък карантинен срок.

Повечето от разпространените у нас **прасковени сортове** са със срок на зреене 10-30 август и при тези, които се прибират до средата на август, не се провеждат пръскания. При сортове със срок на зреене края на август – началото на септември се налага да се третира срещу кафявото гниене, източния плодов червей и прасковения молец. От одобрените фунгициди срещу кафявото гниене най-подходящи са: Индар 5ЕВ – 150мл/дка /с карантинен срок -3 дни/, Ембрения – 150мл/дка, Луна експираанс – 50мл/дка, Сигнум – 30г/дка, Систан 20ЕВ – 30мл/дка, Хорус 50ВГ – 45–50г/дка, които са с 7 дни карантинен срок. За едновременно борба срещу източния плодов червей и анарзията се използва един от инсектицидите: Авант 150ЕК – 33,3мл/дка, Афърм опти – 200-225г/дка, Волиам тарго 063СК – 75мл/дка, Делегат 250ВГ – 30г/дка, Имидан 50ВГ – 150г/дка, Кораген 20СК – 16-30мл/дка, Ламадекс екстра – 70г/дка, Метеор – 90мл/дка, Суми алфа 5ЕК – 0,02%.

Ягодовите насаждения през август се третират срещу ягодовия акар. Използва се един от одобрените при ягодата акарициди: Аполо 50СК – 30-40мл/дка, Зуум 11 СК – 40-50мл/дка, Малбекнок ЕК – 100 -150мл/дка, Нисоран – 50-75г/дка, Тиовит джет 80ВГ – 500г/дка.

През август има вероятност в някои прасковени и сливови насаждения да се наложи пръскане срещу **петнистата дрозифила** (*Drosophila suzukii*). За борба срещу нея може да се използва един от одобрените инсектициди: Афърм опти – 200г/дка, Калипсо 480СК – 20-30мл/дка, Имидан 50ВГ – 150г/дка, Кораген 20СК – 16-30мл/дка, Ламадекс екстра – 60 – 100г/дка, Ним Азал Т/С – 0,4г/дка.

Температурите през август са високи, което налага пръсканията през този период да се провеждат сутрин рано или вечер късно.

Възприетите прагове на икономическа вредност за отделните вредители са:

Ябълков плодов червей – 0,8 – 1% пресни вгризвания;

Източен плодов червей – 1,5% повредени плодове;

Сливов плодов червей – 1 – 1,5% пресни вгризвания;

Анарзия – 3% повредени летораста;

Листни въшки – 10 – 15% нападнати летораста;

Обикновена сливова щитоносна въшка – 5-7 броя на лист;

Миниращи молци – 1-2 пресни мини на лист;

Крушови бълхи – 4-6% летораста с колонии;

При биологично производство не се разрешава употреба на синтетични пестициди. За борба срещу гъбните болести се използват мед-съдържащи и сяра-съдържащи фунгициди. За контрол на неприятелите са одобрени биоинсектицидите:

Карповирусин срещу ябълков плодов червей и източен плодов червей, Крисант ЕК срещу прасковена листна вашка.

Мадекс твин и Мадекс топ срещу ябълков плодов червей и източен плодов червей.

Натуралис срещу белокрилка и паяжинообразуващ акар по ягода, черешова муха, обикновена крушова листна бълха, червен овощен акар, Нем азал Т/С срещу миниращи молци по ябълката.

Ойкос срещу листни въшки, цикади и листоминиращи молци по ябълсата.

Пиретро натура срещу прасковена листна въшка.

Рапакс срещу източен плодов червей, анарзия по праскова и кайсия и листозавивачки по семковите.

Синеис срещу ябълков плодов червей, ябълков пъстър миниращ молец, анарзия и крушова листна бълха.

Одобрени са и феромони/атрактанти/:

Гинко за ябълков плодов червей

Изомейт OFM ТТ за източен плодов червей

Изомейт С за ябълков плодов червей

Изомейт СРЛ за ябълков плодов червей и листозавивачки.

За черешовата муха е одобрена визуалната уловка Ферокон АМ.